

правових дослідженнях. Окремо слід сказати про необхідність докорінного переосмислення історії Речі Посполитої, яка, по-перше, не повинна розглядатись як ворог, по-друге, варто визнати, що вона була не тільки державою Двох Народів, але й державою українською (русько-шляхетською).

4. *Дерадянїзація*. Попри те, що радянський історико-правовий наратив значною мірою відтворював російсько-імперський, він мав і власні «здобутки», основний з яких – теза про існування УРСР як специфічної форми української державності. На моє переконання, державно-політична конструкція УРСР була замаскованою формою окупаційного режиму, ознаки якого: воєнно-загарбницький шлях встановлення режиму, репресивні засоби його реалізації, окупаційні адміністрування та кадрова політика, калькування російсько-комуністичних політичних програм та радянсько-російського законодавства.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-287-9-10>

ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ТЕРОРИЗМ»: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Лазарєв Віктор Вікторович

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

м. Харків, Україна

На сьогодні, значна кількість вітчизняних та закордонних наукових доробок присвячені проблематиці тероризму. Дослідники звертають увагу на те, що тероризм сьогодні це не лише фактично повсякденні терористичні акції з великою кількістю жертв, але й велика політика, яка охоплює як окремі райони країн, так і великі регіони планети. Він набуває загрозливих масштабів, стає більш жорстоким, а методи – все більш різноманітними. Він трансформувався в масштабне і складне соціально-політичне явище планетарного значення, яке має системну основу й обумовлене основними політичними, економічними і соціальними протиріччями міжнародного життя. Об'єктами для терору стають, або можуть стати, практично всі країни світу. Останні роки характеризуються тенденцією до злиття різних, донині розрізаних, терористичних організацій і створення єдиної зі спільною фінансовою системою і стратегією [1], що тягне за собою

небезпеку збільшення терористичних загроз. Водночас, з метою визначення сутності і запобігання цьому негативному явищу, слід чітко визначити поняття і юридичну природу тероризму.

Вироблення дефініції терміну «тероризм» та їх закріплення у доктрині та національному законодавстві багато в чому залежать від того, як давно окремі держави зіткнулися з цією проблемою і як далеко зайшло протистояння між власними владними структурами та суспільством, з одного боку, і терористичними організаціями – з іншого. Прикладом подібного підходу може слугувати досвід США, які намагаються детально регламентувати своє законодавство в розділах, пов'язаних з протидією терористичній діяльності [2, с. 332]. Саме тому нагальним питанням сьогодення виступає комплексний аналіз підходів до розуміння тероризму як зарубіжними, так і вітчизняними дослідниками з метою виокремлення єдиних підходів до розуміння цього негативного явища.

Звертаючись до напрацювань зарубіжних дослідників у царині тероризму, ми можемо відзначити, що вони розглядають тероризм через призму насильства, незалежно від його типу та характеру, суб'єктів терористичного впливу, а також наслідків терористичних нападів.

Аналізуючи вітчизняний досвід у означеній сфері, варто зауважити, що, у першу чергу, відмінною ознакою власне тероризму є те, що він породжує загальну небезпеку, яка виникає в результаті вчинення загально-небезпечних дій або погрози такими.

Небезпека при цьому повинна бути реальною, загрожувати невизначеному колу осіб і об'єктивно виражатися у вчиненні або погрозі вчинення вибухів, підпалів та інших загальнонебезпечних дій, які реально можуть завдати шкоди невизначеному колу осіб або спричинити інші тяжкі наслідки.

Наступна відмінна риса тероризму – це публічний характер його виконання. Інші злочини звичайно вчиняються без претензії на розголос, а інформуються лише ті особи, в діях яких є заінтересованість у винних. Тероризм же без широкого розголосу, без висування будь-яких вимог не існує [3 с. 351]. Водночас, незважаючи на зазначені ознаки, єдиний підхід до визначення поняття «тероризм» у вітчизняній науці відсутній. Однак, беручи до уваги, широкі і багатоманітні підходи вітчизняних дослідників до визначення поняття «тероризм», ці підходи багато у чому збігаються з підходами, що використовуються за кордоном. Єдиним у цих підходах виступає розуміння того, що означена діяльність має на меті залякування певної соціальної групи і має за мету досягнення певних конкретних результатів, що будуть негативно впливати на звичне спокійне життя людини. Також до тероризму у сучасному світі як у вітчизняній, так і закордонній юридичній науці відносять шкідливі (суспільно небезпечні) суспільні дії, що прирівнюються до тероризму (його фінансування, підтримка будь-якого виду, навчання, пропаганда тощо).

Всебічне розуміння всіх граней поняття «тероризм» має вирішальне значення задля визначення принципів боротьби та протидії тероризму, модулювання всього спектру правовідносин, які з ним пов'язані, налагодження міжнародного співробітництва у галузі подолання цього явища як в умовах сьогодення, так і в майбутньому.

Література:

1. Белянська В. Ідеологія тероризму: теоретичні засади, різновиди та технології поширення. *Освіта регіону*. 2013. № 1. URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/1001> (дата звернення: 16.08.2022).

2. Серкевич І. Р. Визначення поняття тероризм та його генезис. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 4. С. 331–335. URL: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2011_4/331.pdf (дата звернення: 16.08.2022).

3. Ємельянов В. П. Понятійний апарат у сфері правової протидії тероризму: теоретичне та практичне значення. *Форум права*. 2011. № 1. С. 348–361.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-287-9-11>

ПОНЯТТЯ, СУТЬ І ВИДИ ПІДЗАКОННИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Ліксман Альона Юріївна

здобувачка вищої освіти

Національного університету «Чернігівська політехніка»

Науковий керівник: Козинець Олена Гаврилівна

кандидат історичних наук, доцент

Національного університету «Чернігівська політехніка»

м. Чернігів, Україна

Підзаконні нормативно-правові акти є одним із важливих елементів системи права України, вони займають важливе місце серед джерел права. Підзаконні нормативно-правові акти вдосконалювалися під час реформування правової системи України, створювалися нові їх види, однак лише деякі науковці присвятили роботи даному питанню, тому, на нашу думку, тема підзаконних нормативних актів є актуальною сьогодні.

Необхідним є визначення поняття підзаконного нормативно-правового акту. Так, на думку Білозьорова Є.В., під поняттям «підзаконний